

EMOCIONES EN ESTUDANTES DE ENSINO SECUNDARIO OBRIGATORIO EN RELACIÓN COAS CIENCIAS

MIGUEL ÁNGEL YEBRA, MARÍA DE MAR FERNÁNDEZ, ANTONIO GREGORIO, JESÚS FIDALGO, FRANCISO BOÁN; PEDRO MEMBIELA
*Facultade de Ciencias da Educación de Ourense.
Universidade de Vigo.*

Resumo: Realizouse unha investigación con 1356 estudantes de seis centros de secundaria sobre a relación entre emocións con variables asociadas á motivación, actitudes cara á ciencia, ambiente de aula e compromiso coa aprendizaxe das ciencias. Nos resultados destaca a importancia da relación das emocións coa motivación, o ambiente e o compromiso coa aprendizaxe das ciencias.

Palabras chave: emocións, estudantes de secundaria obrigatoria, aprendizaxe das ciencias.

INTRODUCCIÓN

As emocións están omnipresentes na configuración de resultados académicos. Os estudantes poden sentirse orgullosos das boas cualificacións, preocupáalles non entender o material do curso, se anoxan cun profesor que os trata inxustamente ou se senten aburridos cando tratan un tema no que non están interesados. Malia a diversidade de emocións que os estudantes experimentan nas súas clases a diario (Pekrun, Goetz, Titz e Perry, 2002), a investigación sobre diferentes emocións académicas vai emerxendo lentamente. Isto é especialmente desconcertante porque as emocións teñen un gran impacto na motivación, a aprendizaxe e o rendemento dos estudantes, así como na súa saúde e benestar (Pekrun, 2006).

Dada a relativa escaseza de investigacións dispoñibles sobre as emocións dos estudantes na aprendizaxe das ciencias, os principais obxectivos foron coñecer como as súas emocións poden verse afectadas por outras dimensións dos procesos do aula tales como motivación, actitudes cara á ciencia e ambiente de aula, así como afectan ao compromiso.

METODOLOXÍA

A investigación realizouse con 1356 estudantes de seis centros de educación secundaria obrigatoria (1º a 4º curso) con idade comprendida entre 12 e 18 anos. Estivo centrada nas percepcións de dimensións relacionadas coa motivación (relevancia persoal, motivación intrínseca, auto-eficacia, auto-determinación), as actitudes cara ás ciencias (interese na carreira científica), o ambiente de aula, as emocións e o compromiso en relación coa aprendizaxe das ciencias.

RESULTADOS

1) Hai numerosas correlacións significativas (Ver Táboa 1) entre emocións e dimensións asociadas á motivación, o ambiente de aula, e compromiso neste grupo de estudantes de secundaria obrigatoria de ciencias.

2) Destacan as fortes correlacións (>0,5), positivas do desfrute con dimensións asociadas á motivación (relevancia persoal, motivación intrínseca), interese pola carreira de ciencias, orientación á tarefa, e sobre todo coas tres dimensións do compromiso (vigor, dedicación, absorción). Tamén as correlacións negativas do aburrimiento con dimensións asociadas á motivación (motivación intrínseca), interese

pola carreira de ciencias (apoio, orientación a tarefa e equidade do profesor, implicación, investigación e cooperación do estudante), e singularmente coas tres dimensións do compromiso (vigor, dedicación, absorción).

3) Hai correlacións positivas do desfrute coas variables estudadas que son todas positivas, e negativas destas co aburrimiento e a desesperanza.

00 CORRELACIÓNS	ABURRIMENTO	DESESPERANZA	DESFROUTE
02 CURSO	0,135	0,083	-0,164
03 SEXO	-0,039	-0,021	-0,002
04 IDADE	0,109	0,127	-0,167
05 PROXECTOS CIENCIAS	0,062	0,009	-0,067
06 CALIFICACIÓN CIENCIAS	-0,192	-0,280	0,254
11 RELEVANCIA PERSOAL	-0,468	-0,374	0,562
12 MOTIVACIÓN INTRÍNSECA	-0,525	-0,424	0,646
14 AUTO DETERMINACIÓN	-0,335	-0,370	0,457
15 AUTOEFICACIA	-0,395	-0,438	0,494
24 INTERÉS CARREIRA	-0,515	-0,419	0,565
31 APOIO PROFESOR	-0,401	-0,309	0,454
32 IMPLICACIÓN ESTUDANTE	-0,304	-0,248	0,414
33 INVESTIGACIÓN ESTUDANTE	-0,353	-0,240	0,498
34 ORIENTACIÓN TAREFA PROFESOR	-0,479	-0,484	0,596
35 COOPERACIÓN ESTUDANTES	-0,322	-0,261	0,437
36 EQUIDADE PROFESOR	-0,358	-0,389	0,419
51 VIGOR	-0,566	-0,416	0,703
52 DEDICACIÓN	-0,594	-0,446	0,726
53 ABSORCIÓN	-0,551	-0,399	0,678

Táboa 1.- Correlacións significativas das emocións con outras dimensións $r \geq .061$, significativo a $p < .05$, $r > .078$, significativo a $p < .01$.

DISCUSIÓN E CONCLUSIÓNS

Intentando predicir as emocións de estudantes de secundaria en relación coa aprendizaxe das ciencias, destacan certas variables que protexen fronte ao aburrimiento e a desesperanza, e as que promoven o desfrute. Singularmente as que teñen un efecto combinado, tal como ocorre en maior ou menor grado coas estudadas de motivación, ambiente e compromiso coa aprendizaxe das ciencias.

REFERENCIAS

- Pekrun, R., Goetz, T., Titz, W., & Perry, R. P. (2002). Academic emotions in students' self-regulated learning and achievement: A program of qualitative and quantitative research. *Educational Psychologist, 37*, 91-106.
- Pekrun, R. (2006). The control-value theory of achievement emotions: Assumptions, corollaries, and implications for educational research and practice. *Educational Psychology Review, 18*, 315-341.